

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

सत्यमेव जयते

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

वर्धा जिल्हा

१९८९-९०

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

७

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरीता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा - वर्धा

१९८९ - ९०

अर्था व सांख्यिकी संचालनालय

नियोजन विभाग

महाराष्ट्र शासन

मुंबई

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८९-९०

शुध्दीपत्रक

अ.क्र.	पृष्ठ क्र.	बाव / तक्ता क्रमांक	परिच्छेद रकाना क्रमांक	ओळ क्रमांक	अशुध्द/ अस्पष्ट	शुध्द
१	२	३	४	५	६	७
१.	२६	दृष्टिक्षोपात. जिल्हा व-१	२	६	अस्पष्ट	किमान
२.	६	बाव ४.३	२	४.३	अस्पष्ट	पिकपध्दती
	६	४.५	४	४.५	अस्पष्ट	६२०००
३.	६	तक्ता क्र. १.४	१५	३	अस्पष्ट	२
४.	१४	१.८	४	९	अस्पष्ट	२०
५.	३८	३.४	६	४	अस्पष्ट	२४७८
६.	४१	३.५	२५	१	अस्पष्ट	६२९
७.	९३	६.१	३	१४	अस्पष्ट	१७५
८.	१२०	७.४	१०	६	अस्पष्ट	५६०८
९.	१६१	११.१०	१०	४	अस्पष्ट	५.५४
१०.	१७२	११.१३	परिच्छेद क्र. ५	७	अस्पष्ट	७२.८४
			"	८	अस्पष्ट	६२.४८
			"	१२	अस्पष्ट	८७.७०

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८९-९०

दुष्टीक्षीपात जिल्हा

अ. क्र.	वाव	परिमाण	वर्धा जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	३	३	४	६

[एक] प्राकृतिक रचना

अ) भौगोलिक स्थान

१] उत्तर अक्षांश	अंश	२० ^० .१८ ते २१ ^० .२१	१६.४ ते २२.१
२] पूर्व रेखांश	अंश	७८ ^० .३० ते ७९ ^० .१५	७२.६ ते ८०.९

ब) हवामान

१] तापमान	सेल्सियस	[१९८९]	[१९८७]
		२.४	६.०
२] कमाल	सेल्सियस	४८.६	४६.२
३] पर्जन्य [सरासरी] १९८९	मि. मि.	१२८४.२	उ. ना.

क) प्रशासकीय विभाग

१] तालुके	संख्या	८	३०३
२] पंचायत समित्या	संख्या	८	२९८
३] टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या	२	१०६ [१९८८-८९]
४] एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	७	२९८
५] शहरे	संख्या	६	३०७
६] गावे [एकूण]	संख्या	१३७१	४१, ८३३
१] निर्जन	संख्या	३५६	२, ४७९
२] वस्ती असलेली	संख्या	१०१५	३९, ३५४
७] क्षेत्राफळ	चौ. कि. मी.	६३१०	३, ०७, ६९०

[दोन] प्रशासकीय संख्या [३१-३-१९९०]

१] पंचायत समित्या	संख्या	८	२९८
२] महानगरपालिका	संख्या	—	११
३] नगर परिषद	संख्या	६	२२२
४] कटक भंडे	संख्या	—	७
५] ग्राम पंचायती	संख्या	५०३ (x)	२५, १८२
६] पोलीस स्टेशन [३१-१२-९०]	संख्या	१६	८१८
७] पोलीस आऊट पोस्ट [३१-१२-९०]	संख्या	५	१४२५

१ २ ३ ४ ५

[तीन] लोकसंख्या [१९८१]

१] ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	६९५	४०, ७९१
२] नागरी लोकसंख्या	आकडे हजारात	२३२	२१, ९९३
३] एकूण लोकसंख्या	आकडे हजारात	९२७	६२, ७८४
४] अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	३६	४, ४८०
५] अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	३.९३	७.१४
६] अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	१४२	५७७२
७] अनुसूचित जमातीची लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	१५.३५	९.१९
८] पुरुषा	आकडे हजारात	४७६	३२, ४१५
९] स्त्रिया	आकडे हजारात	४५१	३०, ३६९
१०] स्त्री-पुरुषा प्रमाण	हजार पुरुषांमध्ये	९४८	९३७
११] घनता	दर चौ. कि. मि. क्षेत्रांतील लोकसंख्या	१४७	२०४

१२] साक्षरतेचे प्रमाण [१९८१]

१] एकूण	टक्केवारी	५१.०२	४७.१८
२] पुरुषा	टक्केवारी	६०.९२	५८.७९
३] स्त्रिया	टक्केवारी	४०.५७	३४.७९
४] राज्यामध्ये जिल्ह्यांचा क्रमांक	संख्या	५	—

[चार] कृषि [अस्थायी]

[१९८७-८८] [१९८८-८९]

१] भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	६२९	३०, ७५८
२] जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्याची भौगोलिक क्षेत्राची टक्केवारी	हजार हेक्टर	७७	५, ४०३
३] शेतीची उपलब्ध नसलेली जमीन		[१२.२४]	[१७.५९]

अ] विंगर शेती वापराखाली जमीन	हजार हेक्टर	२८	१, ०७९
------------------------------	-------------	----	--------

व] पडित आणि लागवडी लायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	[१९८७-८८] १५	१७२५
एकूण [अ + व]		४३	२८०४

४] पडित जमीन व्यतिरिक्त लागवड न केलेली जमीन	हजार हेक्टर		
---	-------------	--	--

१] कायम गुरे चरणा आणि झतर	हजार हेक्टर	४१	१, ५२३
---------------------------	-------------	----	--------

१	२	३	४	५
	२] झाडे झुडपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	७	१८०
	३] लागवडीयोग्य परतू पड जमीन	— " —	१८	१,०२४
५]	<u>पडीत जमीन</u>			
	१] चालू पड	— " —	१३	२५९
	२] इतर पड	— " —	१९	१,०१४
६]	<u>पिकाखालील क्षेत्र</u>			
	१] पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	४११	१७,८५१
	२] दुसोटा क्षेत्र	— " —	१२	२,८४१
	३] एकूण पिकाखालील क्षेत्र	— " —	४२३	२०,६९२
७]	<u>ओलीत क्षेत्र</u>			[१९८८-८९]
	१] निव्वळ ओलीत क्षेत्र	— " —	१८	२,०९१
	२] एकूण ओलीत क्षेत्र	— " —	२७	२४४८
८]	महत्वाच्या पिकाखालील ओलीताचे क्षेत्र [अन्नधान्ये]	— " —	१७	१४,४३५
९]	<u>वहित धारण जमीन [१९८५-८६]</u>	[अंतीम]		
	१] २ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या [००]	५२९	४५,४२५
	२] २ ते १० हेक्टर	संख्या [००]	७२९	३२,२७२
	३] १० हेक्टर पेक्षा जास्त	संख्या [००]	५३	२,४२२
१०]	जमीन महसूल वसुली [१९८९-९०]	लाख रुपये	११.३५	७९२९
११]	जिल्हा परिषदांचा उपकर	हजार रुपये	१५३३	उ.ना.
१२]	पंचायत समित्यांचा उपकर [१९८९-९०]	— " —	११७२	उ.ना.
[पाच]	<u>पशुसंवर्धन [पशुगणना १९८७ अस्थाधी]</u>			
	१] पशुधन	संख्या हजारात	६६६	३३,८८९
	२] गाई व बैल	संख्या हजारात	४२४	१६,८८२
	३] म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	५१	४,६०५
	४] भेंड्या	— " —	७	२७७४
	५] शेळ्या	— " —	१७८	२१०३
	६] कोंवड्या व बदके	— " —	१५४	२,४६२७
[सहा]	<u>सहकार ८९-९०</u>			
	१] सहकारी संस्था	संख्या	१२३९	२८१४८
	२] प्राथमिक कृषी सहकारी पत संस्था	संख्या	४००	१८६६८
	३] प्राथमिक कृषी सहकारी	संख्या हजारात	१२१	७८२०
	४] दुग्ध शाळा संस्था	संख्या	२६५	१३३५७

१ २ ३ ४ ५

५] प्राथमिक कृषी पत संस्थांनी रु. कोटीत दिलेले कर्ज. ७. ६२ ७५०

सात] जलसिंचन [३०-६-२० रोजी]
पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र

१] मोठे प्रकल्प	संख्या	—	२०
लाभ क्षेत्र	हजार हेक्टर	—	उ. ना.
२] मध्यम प्रकल्प	संख्या	५	१५६
लाभ क्षेत्र	हजार हेक्टर	६१	उ. ना.
३] लघु प्रकल्प [पृष्ठ भाग]	संख्या	३८	१५३०
लाभ क्षेत्र	हजार हेक्टर	८	उ. ना.
४] सिंचन विहीरी खाली भिजणारे क्षेत्र	—" —</td <td>१५</td> <td>११९९</td>	१५	११९९

[आठ] उद्योग [१९८९ अखोर] [१९८७-८८]

१] नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	१३६	२६, ८१४
२] नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या [उत्पादन चालू असलेले]	संख्या	१३१	२३, ०५७
३] साखार कारखान्यांची संख्या [चालू असलेले खाजगी धारून]	संख्या	१	११६
४] साखार कारखान्यातील साखारेचे उत्पादन	हजार टन	७	२, ६२९
५] सर्व सूत गिरण्यांची संख्या	संख्या	३	१२२

[नऊ] वीज [३१-३-९०].

१] वीज पुरवठा केलेली गाहरे व छोडी	संख्या	१२४२	३९, ६६१
२] विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	१२३६	३९, ३५४
३] वीज पुरवठा केलेले पंप संयंत्रे [१९८९-९०]	संख्या हजार	३१	१४७५
४] गोवर गॅस संयंत्रे ३१-३-९०	संख्या	८५६०	उ. ना.

[दहा] सार्वजनिक आरोग्य [१९८९]

१] रुग्णालये	संख्या	१४	७६८
२] दवाखाने	संख्या	४५	१, ८९६
३] प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	२७	१५३९
४] प्राथमिक आरोग्य पथाके	संख्या	—	८१

* प्राथमिक आरोग्य केंद्रे म्हणून श्रमणीपाद झाल्यामुळे संख्या कमी झाली.

क्र.	विवरण	संख्या	उ.ना.
५]	एकात्मिक बाल विकास योजना संख्या	१	१०५
६]	अंगणावाडीत उपस्थित संख्या राहणारी मुले.	उ.ना.	उ.ना.
[अकरा] शिक्षण		१९८८-८९	[१९८९-९०]
१]	स्कूण प्राथमिक शाळा —"—	९८९	५७, १५८
२]	एक शिक्षाकी शाळा —"—	२६३	उ.ना.
३]	प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी संख्या हजारात	१४३	१०, ११५
४]	प्राथमिक शाळेतील शिक्षक —"—	४	२६३
५]	प्रत्येक शिक्षाकामागे प्राथमिक संख्या शाळेतील विद्यार्थी	३६	३९
[बारा] दुय्यम शिक्षण			
१]	दुय्यम शाळा संख्या	१७९	९४८०
२]	शाळेतील स्कूण विद्यार्थी संख्या हजारात	१०४	५६१५
३]	शाळेतील शिक्षक —"—	३	१७५
४]	प्रत्येक शिक्षाकामागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी	३५	३२
[तेरा] उच्च शिक्षण [३०-९-८९]			
१]	संस्था संख्या	९	२६४९
२]	स्कूण विद्यार्थी संख्या हजारात	१३	१६७८
[चौदा]अ] प्रौढ शिक्षण [३०-९-८९]			
१]	प्रौढ शिक्षण केंद्रे संख्या	९५७	२८, ४८८
२]	प्रौढांची उपस्थिती संख्या हजारात	१४	८६१
ब]	तांत्रिक शिक्षण		
१] औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था			
१]	शासकीय व शासन सहाय्यीत संख्या	२	११२
२]	इतर [छाजगी] —"—	उ.ना.	९९
३]	शासकीय व शासन सहाय्यीत —"— औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामध्ये मंजूर झालेल्या जागा	उ.ना.	४२८४४
३]	तांत्रिक व व्यवसायिक शिक्षण संस्था		
१]	शासकीय व शासन सहाय्यीत —"—	१५	१६६
२]	इतर [छाजगी] —"—	उ.ना.	५९७.

१. = = = = = २. = = = = = ३. = = = = = ४. = = = = = ५. = = = = =

४] शासकीय व तांत्रिक व्यवसाय संख्या हजारात २७५ १५५
शिक्षण संस्थेची प्रवेश
क्षमता.

५] अभियंत्यांची संख्या संख्या १० उ.ना.
[पंधरा] परिवहन आणि दळ्यावळ

[३१-३-९०] [अस्थायी]

१] स्कूण रेल्वे मार्ग लांबी	कि.मी.	३८५	५, ४३४
२] रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या	४४६	उ.ना.
३] स्कूण रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	२८२०	१, ७२, ८५९
४] राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	"—"	१०८	२९७८
५] राज्य महामार्गाची लांबी	"—"	५१७	३०७३७
६] महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	"—"	५४४	३८, ५३९
७] इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	"—"	४४३	३७९८४
८] ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	"—"	१२०८	६२, ६२१

[सोळा] पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा [१९८९-९०] [१९८८-८९]

कठीण गावांची संख्या

—	संख्या	४०६	उ.ना.
१] छोड्यांना केलेला पुरवठा	"—"	१४४	२४२७
अ] बळाचा पाणी पुरवठा	"—"	उ.ना.	उ.ना.
ब] कूप नलिका	"—"	३२	उ.ना.
क] विहीरी	"—"	२८	उ.ना.
२] टर्कस किंवा तैलगाडीने पुरवठा केले जाणारी गावे	"—"	८४	उ.ना.
३] याजनेत समाविष्ट करावयाची गावे	"—"	उ.ना.	"—"

[सतरा] घरवांधणी १९८८-८९

भूभिहीन शमगारांसाठी वांधलेल्या झोपडवा	संख्या	१६५	१९४३७
--	--------	-----	-------

[अठरा] सकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम

१] वारिद्वय रेषेखाली कुंटूबे ८३-८३	संख्या [लाखात]	०.५४	४१
२] १९८९-९० मधील लाभार्थी संख्या		३८५१	२४८०५९

[स्क्रीणीस] रोजगार निर्मिती [१९८९-९०]

अ] रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस [कोटी]	०.०९	उ.ना.
ब] जवाहर रोजगार कार्यक्रम	"—"	०.१४	७.९६

क्र.	विवरण	संख्या	उ.ना.
[चीस]	आदिवासी कल्याणकारी योजना १९८९-९०		
	आदिवासीकरिता आश्रमशाळा संख्या	४	उ.ना.
[एकविस]	मागास वर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना १९८९-९०		
अ]	मागास वर्गीयांसाठी वसतीगृहे संख्या	४	उ.ना.
व]	वसतीगृहात राहणारे विद्यार्थी --	३१४	उ.ना.
[बावीस]	जिल्हा नियोजन [१९८९-९०]		
१]	वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद रु.कोटीत	९.४५	२१४०
२]	अनुशोषा भासून काढण्यासाठी तरतूद	उ.ना.	उ.ना.
[तेवीस]	नागरी पुरवठा		
१]	रास्त भावांची दुकाने १९८९-९० संख्या	५३०	३५१६९
२]	पुरविलेला स्कूण साठा १९८९-९० ००० टन	४३	उ.ना.
३]	शासकीय गुदामे ३१-३-९० संख्या	१४	११७८
४]	साठवण्याची क्षमता हजार टन	८६.८५	७२८

टीप : १] उ.ना. = उपलब्ध नाही

२] अ.क्र.३ [१२] व ७ [२] मधील माहिती सुधारीत आहे.

आधार :- अर्था व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.